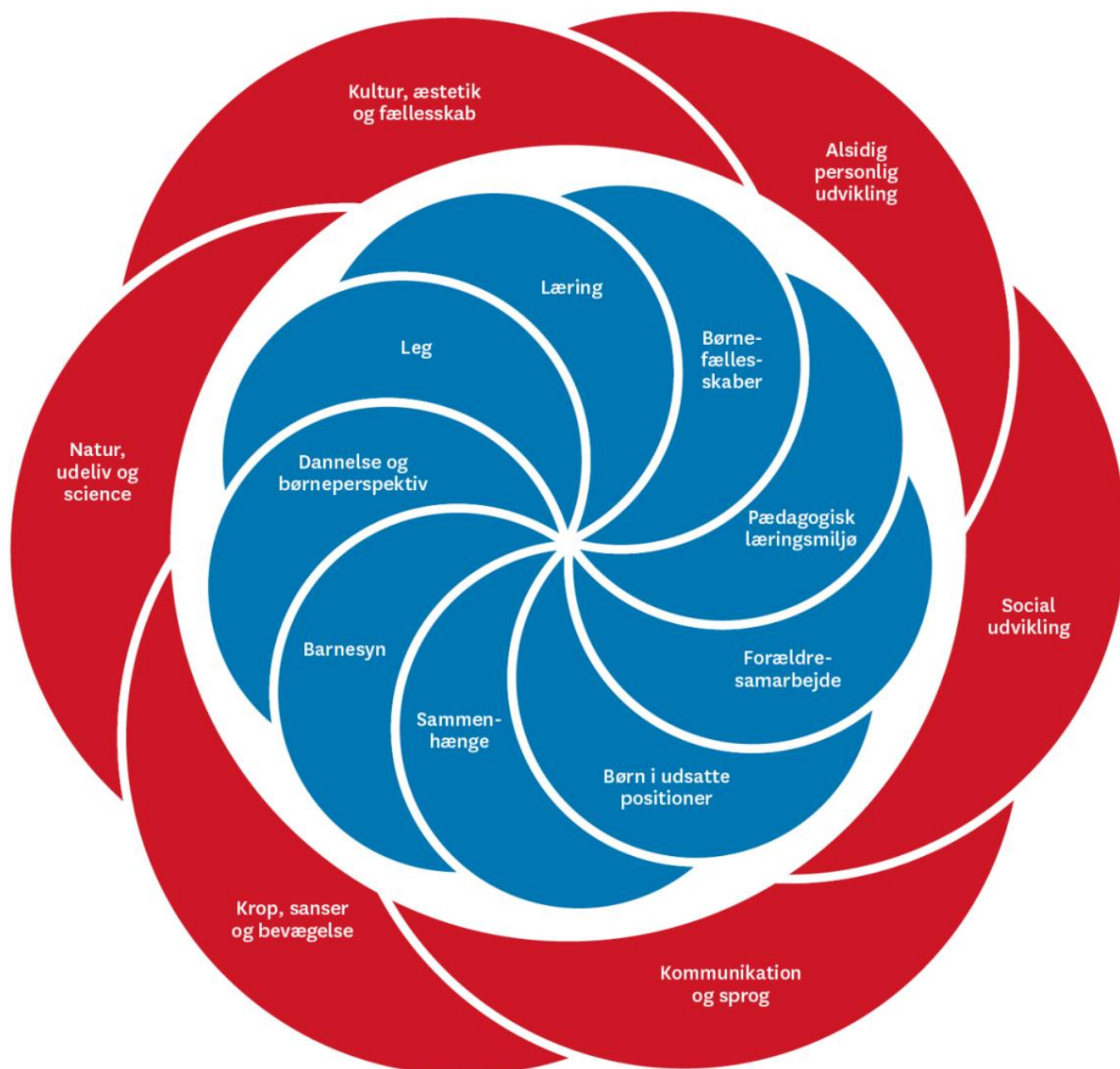

Pædagogisk Læreplan

for daginstitutionen "Havrevænget"

Indhold

Indledning.....	3
Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Praktiske oplysninger.....	5
Det pædagogiske grundlag	8
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	9
Pædagogisk læringsmiljø.....	10
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)	13
De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål.....	14
Alsidig personlig udvikling	15
Social udvikling	20
Kommunikation og sprog.....	24
Krop, sanser og bevægelse.....	28
Natur, udeliv og science	32
Kultur, æstetik og fællesskab.....	36
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	40
Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)	40
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)	41
Værktøjskasse	43

Figur 1 Læreplansblomsten *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*. (Børne- og socialministeriet, 2018)

Egedal Kommunes skabelon for den pædagogiske læreplan er udarbejdet på baggrund af:

- *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, LBK nr. 176 af 25/02/2019*
- *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer, BEK nr 968 af 28/06/2018*
- *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold (Børne- og socialministeriet, 2018)*
- *Skabelon til pædagogisk læreplan (Børne- og socialministeriet og Danmark Evalueringsinstitut, 2019)*

Indledning

Alle dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv, efter dagtilbudslovens § 7.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde, og den er et redskab til at skabe en fælles retning for det pædagogiske arbejde og samtidig sikre, at der arbejdes bevidst med pædagogik hele dagen i alle dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er dynamisk og bruges til udvikling af pædagogisk praksis.

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, læreplanstemaerne og læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Det pædagogiske grundlag består af ni elementer:

- *Barnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber*
- *Pædagogisk læringsmiljø*
- *Forældresamarbejde*
- *Børn i udsatte positioner*
- *Sammenhæng til børnehaveklassen*

Nogle elementer, eksempelvis barnesyn, skal altid være til stede, mens andre elementer, som eksempelvis sammenhæng til børnehaveklassen, kan være mere til stede i nogle sammenhæng end andre.

Der er seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop sanser og bevægelse
5. Natur udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbuddene.

Der er fastsat to læringsmål for hvert læreplanstema. Disse udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samtidig med at der sættes en fælles retning for det pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan indeholder pædagogiske refleksioner og retningsgivende eksempler på, hvordan dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Organiseringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Planlægning af det pædagogiske arbejde tager afsæt i dagtilbudslovens § 8-10. Alle daginstitutioner og dagplejen skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart. Hvis børnene er organiseret i andre aldersgrupper, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af denne organisering. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Udfyldelse af læreplansskabelonen

Denne pædagogiske læreplan er delt i to.

I første del beskrives det *pædagogiske grundlag*. Her beskrives med korte pædagogiske refleksioner, hvordan det enkelte dagtilbudsområde arbejder med det pædagogiske grundlag, og hvordan de enkelte elementer omsættes i området. Denne del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i området.

Den anden del af den pædagogiske læreplan fokuserer på *de seks læreplanstemaer og de 12 læringsmål*, og den tager afsæt i

det pædagogiske grundlag. Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer, og det skal fremgå, hvordan det understøtter læringsmålene. Til dette kan der eksempelvis anvendes praksisfortællinger som pædagogisk redskab. Anden del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i den enkelte daginstitution.

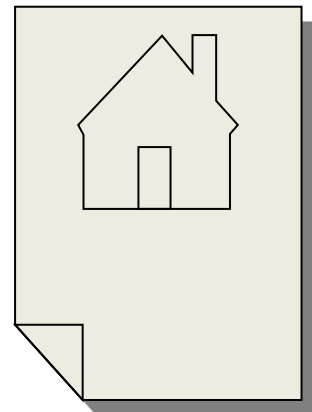
Herudover beskrives til sidst i den pædagogiske læreplan, hvordan der arbejdes med inddragelse af lokalsamfundet og børnemiljøet.

Nationale krav til den pædagogiske læreplan

Det gælder for både det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne samt de 12 læringsmål, at indholdet er nationalt fastsat og beskrevet i *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold* (Børne- og Socialministeriet 2018) og i *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold og i seks læreplanstemaer* (2018).

Du kan finde relevante links i værktøjsskassen på side 20.

Praktiske oplysninger

Kort beskrivelse af området og den enkelte daginstitution

- *Området*
- *Hvor ligger institutionen? (adresse)*
- *Hvor mange børn?*
- *Hvor mange medarbejdere?*
- *Frokostordning?*
- *Åbningstider?*
- *Hvilken børnegruppe læreplanen gælder for.*

Område Stenløse er et ud af 4 områder i Egedal kommune. Område Stenløse består af 10 børnehuse og specialtilbuddet Hyldeblomsten, dagplejen og 6 ressourcepædagoger.

Område Stenløse:

- Boelholm
- Degnebakken
- Havrevænget
- Blåmejsen
- Mælkevejen
- Kildeholm
- Stengården
- Vandfaldet
- Eventyrhuset
- Bækkegården
- Dagplejen
- Hyldeblomsten
- Ressourceteamet

Børnehuset Havrevænget er en del af Område Stenløse, centralt beliggende i Stenløse, nær grønne områder, marker, skole/sfo, samt 10 min. gang til indkøbsmuligheder og S-tog. Vi benytter nærmiljøet såsom kirken, biblioteket, skolens hal, samt de grønne områder til ture ud af huset, hvor vi inddrager læreplanstemaerne.

Vores adresse er: Børnehuset Havrevænget Degnebakken 7 3660 Stenløse

Vi har pt. 72 børn fordelt på 29 vuggestuebørn og 43 børnehavebørn. Der er 18 medarbejdere inkl. vores køkkenmedarbejder, der dagligt står for tilberedningen af vores frokostordning.

Åbningstider: Mandag til torsdag 06.30-17.00, fredag 07.00-16.30

Vi er en blandet personalegruppe, af både nye og "gamle" medarbejder, der arbejder målrettet på at få skabt en voksen orden, vi alle kan være i, og som giver plads til både det "kendte" samt nye ideer/tiltag hvor vi alle føler et forpligtende arbejdsfællesskab og støtter op om hinanden.

I børnehuset Havrevænget er vores vision at skabe et miljø, hvor børnene trives og udvikles.

" Vi vil igennem samskabende relationer opnå rum for læring, trivsel, dannelse og udvikling hos det enkelte barn"

Vi vil:

- vægte relationsarbejdet højt
- være et hus hvor vi arbejder anerkendende samt ressourceorienteret
- være et hus med høj faglighed, hvor det pædagogiske personale er bevidste om kerneopgaven
- arbejde i mindre grupper, hvor der bliver skabt rum for nærvær, omsorg og fordybelse
- være et hus hvor børnene ikke nødvendigvis får det samme men det de har brug for
- som personale være bevidste om at være gode rollemodeller, ved at gå foran, ved siden af eller bag barnet for at understøtte det enkelte barns udvikling og læring
- arbejde med inkluderende læringsmiljøer, hvor alle børn har mulighed for at udvikle sig

Vi vil løbende arbejde med " De styrkede læreplaner" og have det som fast punkt på vores personalemøder og justerer/redigerer hvis der er behov for det.

I Børnehuset Havrevænget ser vi det som vores kerneopgave at alle børn er i trivsel, bliver set, hørt, anerkendt og er med i et fællesskab.

Kerneopgaven = Den opgave vi har - den forskel vi skal gøre.

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag består af ni forskellige elementer, som danner grundlaget for, hvordan der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle vores dagtilbud.

Først beskrives elementerne børnesyn, dannelse og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber, dernæst beskrives det pædagogiske læringsmiljø og til sidst beskrives arbejdet med forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhængen til børnehaveklassen.

Det pædagogiske grundlag beskrives områdevis.

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barnesyn

Vi arbejder på at skabe en tryk og udviklende hverdag for børnene, hvor vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone samt lærer det at være en naturlig del af fællesskabet. I vores pædagogiske praksis tilstræber vi at have:

- **En anerkendende tilgang** til barnet. Vi er nærværende og møder barnet, hvor det er.
- **Et resourcesyn**, hvor vi har fokus på barnets styrkesider og bruger dem i udviklingen af barnets svagere sider samt at være **inkluderende**, hvor vi forebygger, at barnet kommer i en udsat position
- **Et læringssyn**, hvor vi arbejder med den styrkede læreplan, hvor fokus er på trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I område Stenløse arbejder vi ud fra følgende kerneopgave:

Vi skal gennem samskabende relationer skabe de bedst mulige rammer for et godt og udviklende børneliv.

Dannelse og Børneperspektivet

Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for børnenes måder at begribe og handle på i en digitaliseret og global verden. Vi skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som det pædagogiske personale er ansvarligt for at skabe.

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Igennem voksenstruktur arbejdes der med at skabe lege og læringsmiljøer udsprunget af barnets perspektiv.

Læringen ses forankret, når barnet kan anvende de strategier, redskaber og det pædagogiske personales intenderede læring i de børneinitierede lege. Det er i disse lege, at børnene bearbejder ny læring. Fx når et barn inviterer nye børn med i en allerede igangværende leg, hvor de tillærte redskaber anvendes.

Det er det pædagogiske personales opgave at tilgodese allerede eksisterende fællesskaber og sætte rammer for andre fællesskaber igennem leg og læring.

Pædagogisk læringsmiljø

Med udgangspunkt i følgende situationer tages afsæt i alle de pædagogiske grundlags øvrige elementer:

- leg
- planlagte vokseninitierede aktiviteter
- spontane aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- daglige rutiner

Fælles for alle læringsmiljøer er der fokus på det pædagogiske personales rolle gennem hele dagen. Der skal sættes tydelige og genkendelige rammer for de daglige rutiner, hvilket afspejles i organisering af voksenordenen, der tilgodeser det enkelte barns samt børnegruppens behov for guidning og støtte.

Vi anvender ICDP (International Child Development programme) som redskab til at være tydelige og ansvarstagede i vores relation med børnene. Det er altid det pædagogiske personales ansvar, at relationen er betydningsfuld for det enkelte barn, så barnet dermed har de bedst mulige forudsætninger for at modtage læring samt være en del af fællesskabet. Vi anvender ICDP, når vi understøtter relationen imellem børnene samt barn-voksen relationen.

Det pædagogiske personale skal indrette og vedligeholde fysiske læringsmiljøer, der fremmer og motiverer børneinitierede lege og aktiviteter samt være opmærksom på egen rolle i at sikre børns deltagelsesmuligheder.

Det er en forudsætning, at:

- Der er en professionel afstemning af dagens gøremål
- Faglige og didaktiske overvejelser igennem hele dagen
- ICDP anvendes som metode til at justere sig ift. barnets initiativ
- Der er en tydelig voksenorden, der skaber mulighed for nærvær, som understøtter barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse
- Der er en faglig dialog om, hvordan de 6 læreplanstemaer bringes i spil i de forskellige læringsmiljøer igennem hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

Igennem samskabende relationer styrkes det tværprofessionelle samarbejde med forældre omkring børnene. Relationen bygger på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om det enkelte barns og børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse. Som pædagogisk personale justerer vi os i forhold til den enkelte familie, så vi herved sikrer, at det enkelte barn får de bedst mulige rammer for udvikling.

Samarbejdet med forældrene om det enkelte barn:

Samarbejdet med forældrene starter, når forældrene kontakter institutionen allerede før barnets start. Det pædagogiske personale har ansvar for, at forældrene føler sig velkomne og trygge. Dette sker ved at sikre en god kommunikation fra start. Der kan evt. tilbydes en overleverings- og/eller opstartssamtale for herigennem at sikre den bedst mulige start i dagtilbuddet.

Igennem den daglige kontakt med forældrene opbygger vi den nødvendige tillid. To gange årligt udarbejdes trivselsvurderinger på barnet, hvor forældre bliver inddraget, hvis vurderingen giver anledning hertil.

Der udarbejdes sprogvurderinger i 3-års alderen samt inden skolestart. Forældre inddrages i både gennemførelse samt resultat. Eksterne samarbejdspartnere kontaktes i samarbejde med forældre, såfremt sprogvurderingen giver anledning til det.

Det pædagogiske personale bruger Family/AULA til at lægge inspiration og materiale op om vores pædagogiske praksis og eventuelle temaer. Herved inddrages forældrene, så de får mulighed for at bidrage til understøttelse af barnets trivsel og læring.

Samarbejdet med forældrene om børnegruppen:

Et positivt forældresamarbejde har en afgørende betydning for trivslen i børnegruppen. Det skaber vi rammerne om ved løbende at inddrage dem i børnegruppens trivsel og udvikling på forældremøder, i forældreråd samt i sociale arrangementer.

Det er vigtigt at tænke forældreinddragelse ind i vores pædagogiske læringsmiljø. Vi skal være nysgerrige på deres viden, perspektiver og evt. erhverv eller fritidsinteresser, som kan bidrage til et varieret læringsmiljø. Fx brandmand, operasanger, sygeplejerske, lastbilchauffør eller lystfisker.

Børn i udsatte positioner

Alle børns muligheder for deltagelse i fællesskabet sikres ved at det pædagogiske personale omkring børnene er bevidste om og justerer sig i forhold til hvilke børn, der er til stede samt hvilke forudsætninger, det enkelte barn har for deltagelse.

Igennem kontinuerlig refleksion og evaluering i forhold til den aktuelle børnegruppe, justeres den pædagogiske praksis for herigennem at sikre at denne er tilpasset børnegruppen.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på dynamikken i gruppen og det enkelte barns ressourcer. Vi anvender ICDP, der er en relations- og ressourcerorienteret pædagogik, som giver os et fælles pædagogisk sprog. I ICDP er det altid det pædagogiske personale, der har ansvaret for den gode relation.

Vi samarbejder løbende med psykolog og logopæd, som kan give os sparring på pædagogiske udfordringer.

Det pædagogiske personale møder forberedt, og har planlagt dagen, så den tager højde for og involverer børn i udsatte positioner. Herved fremmes udviklingsmulighederne for barnet og børnegruppen.

Det enkelte dagtilbud arbejder med rutinepædagogik, der skaber en tydelig og genkendelig struktur til gavn for både det enkelte barn og børnegruppen.

I Egedal kommune arbejder vi med tidlig forebyggende indsats. Det pædagogiske personale indgår i et tværprofessionelt samarbejde med bl.a. psykolog, logopæd, sagsbehandler og sundhedsplejersken. Inddragende netværksmøder anvendes til at understøtte samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk.

I område Stenløse har vi 5 ressourcepædagoger, som i samarbejde med forældre og dagtilbud i en periode kan understøtte børn med særlige behov. Ressourceforløb visiteres tre gange årligt.

Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)

I område Stenløse arbejder vi året forinden skolestart med storebørns gruppen, så den gode sammenhæng og overgang sikres mellem dagtilbud og skole.

Det pædagogiske personale arbejder hen imod at gøre barnet skoleparat. Vi arbejder målrettet med at forberede barnet på at kunne indgå i et børnefællesskab ved at have særlig fokus på den sociale, den alsidige personlige samt den sproglige udvikling, da det giver robuste børn, der har de bedste forudsætninger for at kunne indgå i læringsmiljøet i skoleregion.

I planlægningen af projekter og aktiviteter anvender vi indsamlet data fra fx sprogvurderinger og trivselsskemaer.

Det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den styrkede læreplan understøtter arbejdet med storebørns gruppen.

I efteråret deltager repræsentanter fra det pædagogiske personale i fælles informationsmøde i Distriktsskole Stenløse for at understøtte den gode overgang mellem dagtilbud og SFO/skole.

I løbet af efteråret udarbejder det pædagogiske personale overleveringsskemaer på det enkelte barn for at sikre videndeling. Efterfølgende bliver alle forældre tilbudt en samtale i dagtilbuddet med henblik på at understøtte barnets videre udvikling frem mod skolestart. Hvis det skønnes nødvendigt tilbydes også en overleveringssamtale med deltagelse af repræsentanter fra SFO og skole.

Vi har flere faste traditioner og aktiviteter i løbet af børnenes sidste år i dagtilbuddet:

- børnenes dag, hvor storebørnsgrupperne fra alle institutioner mødes
- besøg på SFO'ernes legepladser
- besøg i SFO, når børnene er skoleplaceret

I Område Stenløse har vi indgået et samarbejde med Distriktsskole Stenløse, hvor vi når det er muligt udlåner personale til MiniSFO for at sikre den gode overgang mellem børnehaven og SFO/skole.

Vores erfaring er, at børnene profiterer af at have en kendt voksen med i den første tid. Når personalet vender tilbage til dagtilbuddet er det ofte med ny viden, som kvalificerer vores videre arbejde med børnenes udvikling, læring og dannelse.

Vi arbejder kontinuerligt med yderligere udvikling af samarbejdet mellem Distriktsskole Stenløse og områdets dagtilbud ved zonemøder i ledergruppen på tværs af dagtilbud og skole. Pædagogerne inviteres ad hoc ind i udviklingsarbejdet.

De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Der er fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Målene udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Denne del udarbejdes af den enkelte daginstitution.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for alsidig personlig udvikling.

I dagligdagen hjælper vi barnet med at sætte ord på egne og andres handlinger, følelser og behov. Når vi har samling har barnet mulighed for at øve sig i at være i fokus, lytte til andre og træffe valg bl.a. ved at vælge hvilke bog der skal læses, hvilke sang der skal synges. Vores mål er at barnet føler sig set, hørt og respekteret, samt mærke sig selv og som en del af et fællesskab. Vi arbejder på tværs af alder i små grupper ud fra nærmeste udviklingszone.

Barnet vil i løbet af dagen møde udfordringer, såsom turtagning, at tage tøj på, konflikter osv. Her vil vi som pædagogisk personale støtte og guide barnet på en positiv måde, så barnet oplever succes.

Vi er daglig i dialog med forældrene om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling

I havrevænget har vi med udgangspunkt i "den styrkede læreplan" gjort nedslag i rutinepædagogik og læringsmiljøer med fokus på børneperspektivet samt den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med måltidet/garderoben som udgangspunkt. Hvor vi også har de øvrige læreplaner i spil.

Praksisfortælling:

Børnehaven :

Efter frokost går børnene i garderoben. Børnene har fået af vide hvilke tøj de skal tage på. Nogle af børnene har brug for at blive hjulpet i gang. En dreng siger gang på gang " jeg kan ikke" Jeg opfordre på en positiv og anerkendende måde drengen til at prøve en gang til med selv at tage tøjet på. Efter nogle gange i garderoben med den samme anerkendende og positive tilgang som hjælper og guider, tager drengen selv tøjet og er tydeligvis glad og stolt og siger " se jeg kan selv tage tøj på"

Vuggestuen:

Inden frokost går vi ud og vasker hænder. Jeg taler med min børnegruppe om hvorfor vi vasker hænder og vi synger "vaske hænder" sangen mens vi skyller sæben af. Vi øver køkultur og at vente på sine venner da især 2 af børnene har svært ved at behovsudsætte. Da vi sidder ved bordet fortæller jeg om maden, hvad vi skal have om maden er varm eller kold. Børnene får lov til selv at vælge om de vil spise med fingrene eller med bestik. Vi opfordre børnene til at smage maden, og at spise en mad færdig inden man tager en ny.

Alsidig personlig udvikling ses gennem hele dagen i samspil med de øvrige læreplans temaer.

Kultur, æstetik og fællesskab (0-2 årige)

- Vi sidder i grupper med ca. 5 børn ved hvert bord, børnene har faste pladser og der sidder en voksen ved hvert bord.
- Vi holder bordskik og siger altid tak for mad og venter på at alle bliver færdige.
- Vi vasker altid hænder både før og efter vi har spist.
- Børnene tager selv deres tallerkner/glas/bestik og stiller det på rullebordet.

Kultur, æstetik og fællesskab (3-5 årige)

- Vi har gruppe opdelt garderobes
- Vores garderobes er præget af vores kultur, vi går ud hver dag og skal have påklædning med til det omskiftelige vejr
- På børnenes garderobes er der billeder af dem selv, så de kan finde deres ting og selv gå i gang med påklædningen.

Natur udeliv og science (0-2 årige)

- Vi taler om hvor maden kommer fra f.eks. hvor fiskene lever, at mælken kommer fra koen. Flæsketegen kommer fra grisen.
- Vi kommer rødbederne i en vandkop og undre os over at vandet bliver lilla.
- Vi undersøger om suppen kan spises med en gaffel.
- Kan ærten flyde.

Natur udeliv og science (3-5 årige)

- Vi taler om vejret og mærker efter.
- Eksperimenterer med tøj/krop, tager skoene på hænderne, eller stikker benene i flyverdragstens ærmer.
- Vi samler ting i lommerne (sten, snegle, kogler, blomster og lign.)

Krop, sanser og bevægelse. (0-2 årige)

- Børnene øver i at bruge ske, gaffel og at drikke af kop.
- Nogle børn bruger hænderne til at mærke på maden.
- Vi få varieret mad der har forskellige konsistens.
- Vi taler om maden der kan være varm eller kold, og børnene mærker det og puster.

Krop, sanser og bevægelse. (3-5 årige)

- Motorisk udfordring at tage tøj af og på, lynlåse, vanter, bukseben der krøller, sko/støvler der driller.
- Vi oplever, vådt, blødt, tørt noget der kradser, forskellen på højre og venstre, tøj på vrangen/retten.

Kommunikation og sprog (0-2 årige)

- Vi taler om hvad vi får at spise.
- Vi inddrager begreber som grønsager, frugt og lign
- Vi taler om dagligdags ting ved bordet
- Vi laver rim og remser om maden

Kommunikation og sprog (3-5 årige)

- Vi taler om hvilke tøj vi skal have på og hvorfor.
- Vi sætter ord på hvad det forskellige tøj hedder.
- Børnene taler indbyrdes i garderoben om hvad og med hvem de skal/har leget med.

Social udvikling (0-2 årige)

- Børnene oplever de er en del af fællesskabet ved bordet
- De danner tætte relationer til dem de sidder med
- Vi øver turtagning ved tale omkring bordet.
- Udtrykke egne følelser og behov, og se de andres følelser og behov.

Social udvikling (3-5 årige)

- Børnene hjælper hinanden med at tage tøj/sko og støvler på
- Børnene venter på hinanden
- Leg om hvem der er hurtigst til at få tøjet på
- Konfliktåndterning hvis man kommer til at skubbe og lignende

Pædagogiske mål.

- 1.** Børnene øver og udvikler kompetencer både socialt, sprogligt, personligt samt motorisk, hvilke giver selvværd/selvtillid til at mestre hverdagen.
- 2.** Den voksne støtter, guider giver tid og vejleder børnene så de får mulighed for at øve sig og mestre. De voksne er tilgængelige i børnehøjde. Når børnene får plads ved bordet, tages der udgangspunkt i venskaber, selvhjulpenhed, udviklingstrin. Vi hjælper børnene med at få sat ord på ting og handlinger. Og understøtter evt. med billeder og lignende.

Social udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

- Beskriv hvordan temaet social udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet social udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for social udvikling.

I Havrevænget er vores vision at alle børn skal have en eller flere gode venner, og føle sig som en del af fællesskabet. Det pædagogiske personale hjælper barnet til at indgå i et socialt samspil. Vi støtter barnet i at kunne håndtere en evt. konflikt, samt at det er ok at sig fra hvis barnets grænser overskrides. Vi taler om at vi ikke alle er ens, og ikke handler og tænker ens. Vi har fokus på fællesskaber i alle aktiviteter gennem dagen, både det planlagte og børnenes egne lege.

Det pædagogiske personale viser vejen til forståelse og tolerance, og arbejder med den følelsesmæssige dialog, for på den måde at hjælpe barnet med at sætte ord på følelser, behov og handlinger.

I havrevænget har vi med udgangspunkt i den styrkede læreplan gjort nedslag i rutinepædagogik og læringsmiljøer med fokus på børneperspektivet samt den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med: Børnenes selvvalgte leg/ spisesituationen, hvor også de andre læreplaner i spil.

Praksisfortælling:

Børnehaven:

Børnene skal have kylling og brød til frokost. I mens der bliver dækket bord taler vi om hvad vi skal have og spise og hvor mange vi er ved bordet i dag. Vi taler med " små stemmer" så vi alle kan høre hvad vi fortæller hinanden. Der er et par børn som ikke vil have kyllingen, for det kan de ikke lide. Jeg anerkender dem i deres udmelding, og spørger om de ikke vil prøve at smage, og bare kan spytte det ud i skraldespanden hvis de stadig ikke kan lide det. Da der er gået lidt tid, og de andre børn siger at det smager rigtigt godt og beder om mere, vil en af børnene alligevel gerne smage. Efterfølgende beder barnet om mere.

Vuggestuen:

Jeg er på legepladsen med min gruppe på 5 børn. I denne gruppe har jeg 2 drenge hvis relationer jeg gerne vil styrke. Jeg forsøger at skabe et fælles tredje da en af drengene har vist interesse for sneglejagt. Vi går en tur i den lille skov med en spand og samler sammen snegle og taler sammen om hvad sneglene spiser. Efter et stykke tid vurderer jeg at jeg kan trække mig lidt væk og ser at drengene har fin kontakt igennem snegleprojektet.

Social udvikling ses gennem hele dagen i samspil med de øvrige læreplans temaer.

Alsidig personlig udvikling (0-2 årige)

- Børnene oplever tryghed og omsorg
- De bliver nysgerrige på andre børn og deres leg
- Får et tilhørs forhold til gruppen/ fællesskabet
- Får mod på selv at være igangsættende

Alsidig personlig udvikling (3-5 årige)

- Vi roser når de smager på maden, og giver mulighed for at spytte ud igen
- Vi anerkender at det er " ok" ikke at kunne lide alt
- Børnene smører selv, øver mestring der giver større selvtillid
- Børnene sætter selv det brugte service på rullebordet

Kommunikation og sprog (0-2 årige)

- Børnene kommunikerer gennem deres kropssprog.
- De får øjenkontakt
- De spejler sig i hinanden
- Spirende sætninger begynder
- Der synges
- Der læses bøger

Kommunikation og sprog (3-5 årige)

- Vi taler om hvad maden hedder og om farve og konsistens
- Vi taler om hvor maden kommer fra
- Vi samtaler omkring bordet, og øver turtagning

Krop sanser og bevægelse (0-2 årige)

- Der er mulighed for fysiske bevægelses lege
- Grundmotorikken stimuleres
- Der afprøves ukendt ting

Krop sanser og bevægelse (3-5 årige)

- Børnene bevæger sig når de bæres til og fra bordet
- Der øves balance når de går med deres service, hælder vand op samt øser op fra fade og sender fade rundt
- Vi opfordrer børnene til at smage noget nyt, taler om smag og konsistens.
- Vi taler om at være mætte/sultne så de øves i at mærke efter.

Natur udeliv og science (0-2 årig)

- Legetøjet på stuerne relaterer til natur og science. eks. byggeklodser der stables, sansekasser, dyr, biler
- Årstiden inddrages, og " legen " tages med ud

Natur udeliv og science (3-5 årige)

- Børnene tæller hvor mange vi sidder omkring bordet
- Vi taler om hvad de enkelte fødevarer kan bruges til f.eks majs, popcorn, halskæder, cornflakes
- Vi tager evt. frugt/bær fra træerne med ind og smager på

Kultur, æstetik og fællesskab (0-2 årige)

- Legetøj, puder og lign står i børnehøjde, og kan frit tages frem når børnene har brug for det.
- Der skabes rammer for at børnene selv kan danne små grupper i fællesskabet

Kultur, æstetik og fællesskab (3-5 årige)

- Vi har madordning, og spiser alle sammen det samme og har en fælles oplevelse om det.
- Vi sidder sammen ved bordet og holder " bordskik " og øver i at skabe en god stemning for alle.
- Vi taler med " små " stemmer.
- Maden er anrettet pænt på fade, så det ser indbydende ud.

Pædagogiske mål

1. Vi voksne er opmærksomme på børnenes lege, relationer og hvad de er optaget af. Vi kommer med nye ideer til lege for at sikre at alle børn er en del af et fællesskab.
2. Vi opmuntre, er deltagende og følger børnenes udspil hjælper f.eks. med at bygge et pudetårn færdigt. Rydder løbende op, så der inviteres til nye lege og relationer hvor børnenes forskellige ressourcer kommer i spil.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kommunikation og sprog.

Det pædagogiske personale er rollemodeller, som skaber sammenhænge mellem verbal/non verbal kommunikation. Vi giver barnet tid til at svare, og "bygger" oven på for på den måde at udvide ordforrådet samt fremme kommunikationen. Ved alle planlagte aktiviteter understøttes barnet til at være deltagende og gøre sig erfaringer med egne sproglige kompetencer. Vi har faste samarbejds møder med logopæd, hvor vi som pædagogisk personale bliver guidet efter behov.

Vi har billeder omkring puslebordet med forskellige motiver, vi forklarer og samtaler om de forskellige billeder der er sat op og der knyttes historier/sange på. Billederne skiftes ca en gang om måneden

I havrevænget har vi med udgangspunkt i den styrkede læreplan gjort nedslag i rutinepædagogik og læringsmiljøer, med fokus på børneperspektivet og den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med "puslesituationen" i vuggestuen, og "samling i børnehaven.

Praksisfortælling:

Børnehaven:

Ved samling om formiddagen spørger jeg børnene hvilke sange de vil synge, børnene skiftes til at vælge. Nogen børn synger selv deres egen sange for at lære os andre den. Jeg viser min glæde og interesse i samlingen ved at præsentere og forslå nye synge. Om eftermiddagen hørte jeg at børnene selv sang nogle af de sange vi valgte om formiddagen.

Vuggestuen:

Jeg har et barn der skal skiftes, og vi følges ad ud på badeværelset. Barnet kravler selv op ad stigen til puslebordet. Mens jeg tager handsker på taler jeg med barnet om hvad jeg gør, og samtidig taler vi om at det bliver rart at få en tør ble på. Barnet får øje på billedet af edderkoppen der hænger ved puslepladsen og giver udtryk for gerne at ville synge " Lille Peter edderkop" og taler samtidig om at edderkoppen fanger fluer.

Kommunikation og sprog ses gennem hele dagen i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Krop sanser og bevægelse (0-2 årige)

- Børnene går selv til puslebordet.
- Børnene kravler selv op/ned fra puslebordet.
- De store vuggestuebørn tager selv bukser af inden de kravler op
- Der vaskes hænder efter bleskift

Krop sanser og bevægelse (3-5 årige)

- Den voksne sætter bevægelse på rimet
- Man leger rim, går / hopper rim
- Man bruger fagter ved sange

Natur, udeliv og science (0-2 årige)

- Billederne ved puslebordet er årstidsbestemte og dermed inddrages natur og udeliv i samtalen.
- Vi taler om vådt/tørt, og om hvordan det føles.
- Vi taler om tunge/lette bleer

Natur, ude liv og science (3-5 årige)

- Den voksne vælger tema/sang/rim (fra lydbyen)
- Der tales om hvad der rimer på enkelte ord f.eks " hvad rimer på mor"
- Vi taler om længden på rim, ord og sætninger

Kultur, æstetik og fællesskab (0-2 årige)

- Der er som udgangspunkt altid rent og ryddeligt på puslebordet
- Den voksne laminerer billederne, og de hænges op så børnene nemt kan se dem
- Billederne er årstidsbestemte og afspejler de traditioner vi har både i huset, samt de kulturelle traditioner

Kultur, æstetik og fællesskaber (3-5 årige)

- Børnene tegner/maler deres rim og sange
- Den voksne hænger billederne pænt op
- Billederne hænger i børnehøjde

Alsidig personlig udvikling (0-2 årige)

- Den voksne støtte op om barnets udspil og er støttende
- Barnet følers sig anerkendt, set og hørt
- Ved samtale om hvad vi ser på billederne øves turtagning

Alsidig personlig udvikling (3-5 årige)

- Den voksne støtter/guides ved turtagning, når rim sange og lignende skal sige/synges højt
- Barnet øver sig i at være i centrum, når rimet/sangen skal fremsiges/synges

Social udvikling (0-2 årige)

- Barnet oplever en nær relation til omsorgspersonen.
- Barnet bliver mødt i de følelser de har under en puslesituation

Social udvikling (3-5 årige)

- En voksen støtter op om at hvert barn øver udtale
- Barnet " vokser i at kunne sit rim.

Pædagogiske mål

1. Vi hjælper børnene med at sætte ord på, og "bygger" ovenpå. Vi har dialogisk læsning der omhandler følelser
2. Vi har samling hvor børnene støtte i at ytre sig samt sætte ord på handlinger og følelser

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for krop, sanser og bevægelse.

I legen samt i fastlagte aktiviteter har vi altid fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop, vores læringsmiljøer inde som ude giver barnet mulighed for at styrke og udfordre kroppen. På vores legeplads er der rig mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legepladsen samt de grønne områder i vores nærmiljø omkring os, har vi mulighed for varieret bevægelses muligheder. Vores hverdag planlægges så barnet hele dagen får mulighed for at bevæge sig, bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den. Vi har plads til alle former for leg.

Vi har samarbejde med motorikkonsulent og har ved behov og i samarbejde med forældrene mulighed for planlagte motoriske forløb.

I Havrevænget har vi med udgangspunkt i den styrkede læreplan gjort nedslag i rutinepædagogik, læringsmiljøer med fokus på børneperspektivet samt den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med: Vokseninitieret/børneinitieret aktiviteter/leg.

Praksisfortælling:

Børnehaven:

Et barn fra vores ældste gruppe, spørger om de må lave stopdans, jeg svarer " Ja" og spørger om hun kender reglerne for stopdans og kan fortælle sine kammerater om legen. Pigen fortælle med glæde i stemmen, sine kammerater om reglerne til legen. Jeg spørger om de er klar og om det skal være en hurtig eller langsom sang der spilles. Børnene skiftes efterfølgende til at vælge sange. Senere på dagen dansede børnene selv stop dans på legepladsen dog uden musik, men ved at sige stop når man ikke skulle bevæge sig mere.

Vuggestuen:

Vi har samling på stuen efter eftermiddagsfrugt. Vi sidder på madrassen og taler om følelser, vi bruger materialet fra vores projekt med " Vi lærer sprog". Vi øver hvordan de forskellige følelser kommer til udtryk i vores mimik og børnene er meget optaget af at kigge på hinandens ansigter. Senere på legepladsen ser vi hvordan et af børnene bruger sin ansigts mimik meget tydeligt sammen med et verbalt " Stop". Vi understøtter barnet med at sætte ord på " se" han vil ikke have at du driller ham, han bliver ked af det og siger stop.

Social udvikling (0-2 årige)

- Vi øver turtagning
- Børnene finder sammen på tværs af vuggestue grupperne, samt interesse og aktivitet
- Børnene er en del af et fællesskab, hvor de guides/støttes i at aflæse de andre børns signaler/behov
- Lære at tage hensyn til hinanden

Social udvikling (3-5 årige)

- Vi øver turtagning
- Børnene finder sammen på tværs af grupperne
- Børnene er en del af et fællesskab, hvor de guides/støttes i at aflæse de andre børns signaler og behov.
- De tager selv initiativ til aktiviteten
- Lære at tage hensyn til hinanden

Kommunikation og sprog (0-2 årige)

- Den voksne sætter ord på de aktiviteter der sættes i gang
- Børnene taler med hinanden, både verbalt/nonverbalt ved egne lege
- Der synges, rimes og læses bøger
- Der sættes fagter og ord på aktiviteter/lege

Kommunikation og sprog (3-5 årige)

- Børnene genskaber aktiviteten via sproget
- Der indgår sang og rytme

Natur, udeliv og science (0-2 årige)

- Legen/aktiviteterne tages med ud
- Børnene har mulighed for at bruge fantasien på vores legeplads samt på turer i lokalområdet
- Vi blæser sæbebobler, og ser hvilke vej vinden blæser dem hen

Natur, udeliv og science (3-5 årige)

- Dansen tages med ud på legepladsen hvor udearealerne danner rammerne
- Naturmaterialer inddrages, en gren kan være mikrofon, en skovl guitar.
- Der kommer flere trin på dansen når vi er ude

Kultur, æstetik og fællesskab (0-2 årige)

- Børnene præsenteres for både nye/gamle sanglege
- Børnene oplever sig selv som en del af et forpligtende fællesskab
- Kulturen omkring selv at skabe lege og fastlagt aktiviteter

Kultur, æstetik og fællesskab (3-5 årige)

- Der er stor fællesskabsfølelse omkring det at være med i aktiviteten
- Kulturen omkring dans/show øves
- Børnene finder selv musikken der skal spilles til dansen

Alsidig personlig udvikling (0-2 årige)

- Børnene udfolder og udforsker
- Gør sig erfaring med hvad kroppen kan
- Børnene oplever succes når noget lykkedes
- Børnene øver sig i at være på.

Alsidig personlig udvikling (3 – 5 årige)

- Børnene udfolder og udforsker
- Øver sig i at turde være på og danse
- Børnene oplever succes når noget lykkedes

Pædagogiske mål

- 1.** De udfordres til at bruge kroppen på både kendte/ukendte måder. De støttes og guides til at bruge kroppen på en anderledes måde (hoppe, hinke osv.)
- 2.** Vi er opmærksomme på børnenes motoriske færdigheder, og planlægger aktiviteter med udgangspunkt i nærmeste udviklingszone. De voksne har fundet de forskellige ting frem til planlagte aktiviteter. Vi støtter guider og vejleder og viser glæde ved at bruge kroppen. Vi justerer os efter børnegruppen og giver børnene tid til at udforske/udfolde sig

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for natur, udeliv og science.

Vi ser naturen/ legepladsen og vores nærmiljø som et fantasisted, hvor man kan bruge sin krop og sanser. Vi arbejder eksperimenterende og sætter ofte noget i gang uden at vide hvor vi ender. F.eks. hvad kan flyde og hvad synker, hvad sker der hvis sneen kommer indenfor. Vi følger børnenes spor og er undersøgende sammen med børnene. Gennem året har vi forskellige emne uger så som, bondegården, vejret, former og lign.

I havrevænget har vi med udgangspunkt i den styrkede læreplan gjort nedslag i rutinepædagogik og læringsmiljøer med fokus på børneperspektivet og den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med en tur i vores nærmiljø (0-2 årige) og børneinitieret leg i sandkassen for (3-5 årige).

Praksisfortælling:

Børnehaven:

Jeg sidder i sandkassen med nogle børn. Der bliver lavet en masse sandkager. Vi taler om hvor godt det er at lave sandkager når sandet er vådt. Vi prøver at lave nogen med tørt sand og taler om at de ikke holder den form som det våde sand gør. Et barn spørger om vi kan komme sandkagerne oven på hinanden, vi afprøver forskellige muligheder af. Det var en leg som rigtig mange af børnene deltog i, og var undersøgende og udforskende og ville meget gerne afprøve tingene af.

Vuggestuen:

Vores plan var en tur til ramperne. vi nåede aldrig så langt da vi stødte på en byggeplads hvor der var store maskiner, som vi brugte lang tid på at kigge på. Da vi går lidt videre finder vi en stor vissen træstub som vivender. Herunder vrimler det med bænkebidere, orme og tusindben. Alle børnene er meget modige og vil gerne prøve at holde/røre ved bænkebidere som ruller sig sammen til småkugler. Vi taler om forskellen på den hårde bænkebidere og den bløde slimede orm. Jagten på insekter fortsætter om eftermiddagen på legepladsen, på børnene eget initiativ.

Kultur, æstetik og fællesskab (0-2 årige)

- Vi er nysgerrige sammen med børnene
- De får kendskab til forskellige naturmaterialer
- Vi laver collager af hvad vi evt. har samlet på turen
- Ved eftermiddagssamling taler vi turen, ser billeder.

Kultur, æstetik og fællesskaber (3-5 årige)

- Sandkagerne kan pyntes med forskellige ting fra naturen
- Børnene får kendskab til forskellige naturmaterialer
- Der bygges sandslotte, kanaler og meget andet i sandkassen
- Om eftermiddagen ved samling ser vi billeder af sandtingene og taler om hvad vi har lavet/bygget

Alsidig personlig udvikling (0-2 årige)

- Vi følger barnets nysgerrighed
- De udvikler fantasi der ofte bruges efterfølgende i leg
- Vi fordyber os når vi finder noget spændende
- Evnen til at turde være nysgerrig og udforske samt modet til at turde udforske det ukendte

Alsidig personlig udvikling (3-5 årige)

- Udenfor er der " højere til loftet" hvilket giver det enkelte barn mulighed/plads til fordybelse
- Barnet har adgang til forskellige materialer der kan udforskes
- At være udenfor giver lys, ro og luft hvilket har en beroligende effekt

Social udvikling (0-2 årige)

- Børnene øver sig i at vise hensyn og gøre plads til andre
- Andre børn inviteres til at se hvad der fundet på turen
- Børnene støtter hinanden i at prøve noget nyt

Social udvikling (3-5 årige)

- Børnene øver sig i at gøre plads og vise hensyn til andre
- Børnene er nysgerrige på hvad de andre børn har bygget
- De deles om de forskellige "værktøjer" til at bygge med.

Kommunikation og sprog (0-2 årige)

- Der sættes ord på de ting vi finder på turen
- Vi udvider /beriger ordforrådet
- Børnene taler indbyrdes om hvad de ser
- Vi rimer/remser og synger om hvad vi har set

Kommunikation og sprog (3-5 årige)

- Børnene fortæller om hvad de bygger
- Børnene spørger nysgerrigt ind til de andre børns " byggerier"
- De spørger efter det de eventuelt mangler

Krop sanser og bevægelse (0-2 årige)

- Børnene får erfaring med forskellige sansemæssige indtryk så som vådt/tørt – varmt/koldt- mudret osv.
- Børnene viser glæde ved at bruge kroppen, de triller ned af bakker, kravler op/ned på træstammer, løber om kap mv.
- Vi tæller hvor mange ting vi finder/ser på turen
- De sanser vejret, kulde, varme ,blæst, sol mv.

Krop sanser og bevægelse (3-5årige)

- Børnene graver løfter og bruger musklerne
- Mærker konsistensen af vådt sand
- Mærker forskellen på vådt/tørt sand
- Sanser vejret, kulde, varme, blæst, regn mv.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kultur, æstetik og fællesskab.

I Havrevænget er demokratiet i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, lytte til andre og vente på tur. Vi har børn fra forskellige kulturer hvilket er med til at give børnene en forståelse af at vi ikke alle har de samme normer, regler og traditioner. Vi taler med børnene om at ikke alle fejre jul, nogle har måske 2 mødre andre 2 fædre.

Vi gør meget ud af de forskellige traditioner der er gennem året. Der bliver lavet pynt til jul – påske – fastelaven – halloween mv. Vi tager til julegudstjeneste, synger sange/ samler der høre de forskellige traditioner til.

Vi vægter sang, dans, musik og læsning højt, bøgerne er i børnehøjde. På vores stuer er der plads til kreative udfoldelser, og børnenes ting bliver hængt op / udstillet på stuerne, vi er opmærksomme på æstetik i indretningen af de forskellige stuer/ læringsmiljøer.

Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet, ved at arbejde i både store og små grupper hvor nøgleordet er samarbejde og forskelligheder.

I havrevænget har vi med udgangspunkt i den styrkede læreplan gjort nedslag i rutinepædagogik og læringsmiljøer, med fokus på børneperspektivet samt den voksnes rolle. Her har vi arbejdet med højtider i både vuggestuen og børnehaven.

Praksisfortælling:

Børnehaven:

Det er ved at være Halloween og en gruppe på 5 børn skal klippe halloween pynt. De klipper græskar hoveder som de tegner øjne, næser og tænder på. De klipper små hatte som bliver sat på græskar hovedet. De tager græskarret op foran ansigtet, og vi tager billede af dem, derefter hænger vi dem op på stuerne. Vi voksne på stuen er tilgængelig i børnehøjde, anerkendelse og motivation giver mod og tro på egen kunnen.

Vuggestuen:

Julen nærmer sig og vi er inddelt i små grupper. Jeg klipper juletræer med min gruppe og vi taler om at træet er grønt. Da børnene har klippet et træ, får de lov til at pynte med glimmer og pailletter i mange forskellige farver. Jeg spørger børnene om de har juletræ derhjemme og fortæller om mit eget juletræ som jeg hentede i weekenden. Alle børnene fortæller ivrigt om pynten på deres juletræ derhjemme. Da deres juletræer er færdige går vi i fællesskab ud i fællesrummet og hænger dem op på institutionens juletræ. Hvert barn bestemmer selv hvor på træet deres pynt skal hænge.

Alsidig personlig udvikling (0-2 årige)

- Vi justerer os i forhold til det enkelte barn, og følger barnets udspil da ikke alle er bekendte med julen
- Ved at udstille barnets kreative pynt bliver barnet anerkendt for dets deltagelse
- Nogle børn kan klippe selv andre skal have støtte
- Vi er opmærksomme på at julen er en anderledes tid med mange nye indtryk.

Alsidig personlig udvikling (3-5 årige)

- Ved at udstille barnets kreative bidrag, bliver barnet anerkendt for sin deltagelse
- Vi opfordre barnet til at afprøve nye ting
- Vi tager udgangspunkt i barnets udviklingszone for at graduerer støtten

Social udvikling (0-2 årige)

- Børnene oplever sig som en del af et fællesskab i hele huset
- Vi laver det kreative i små grupper, så man kan lære af hinanden
- Herved får man øje for nye kompetencer hos hinanden
- Vi kan også vælge at sætte børn sammen på tværs af kultur

Social udvikling (3-5 årige)

- Vi arbejder i små grupper, nogle gange lære vi af hinanden.
- Vi får øje på nye kompetencer hos hinanden
- Børnene sættes i grupper på tværs af kultur, normer og traditioner

Kommunikation og sprog (0-2 årige)

- Der sættes ord på alt, og der fortælles om forskellige traditioner.
- Vi synger julesange og fagte sange
- Vi taler om farver/ former
- Børnene kommer med deres input
- Nogle af sangene er visualiseret
- Vi taler om at ikke alle holder jul

Kommunikation og sprog (3-5 årige)

- Vi taler med børnene om de forskellige højtider
- Vi taler om farver og former
- Vi synger og læser om højtiden
- Børnene kommer med deres input
- Vi motiverer verbalt børnene til at deltage

Krop sanser og bevægelse (0-2 årige)

- Børnene gøres opmærksomme på forskellige dufte der minder om jul eks gran , appelsiner, kanel og lign
- Vi synger/leger forskellige bevægelsessange/lege eks " Der bor en lille nissemand" og på " Loftet sidder nissen"
- Børnene får kendskab til forskellige materialer
- Vi klipper, tegner og maler.

Krop sanser og bevægelse (3-5 årige)

- Vi øver motorik og koordination når vi klipper, tegner og maler
- Børnene mærker forskellige materialer, så som vat, papmache, mv.
- Vi danser og leger sanglege der er forbundet til højtiden

Natur, udeliv og science (0-2 årige)

- Vi henter juletræ ind.
- Der hentes naturmateriale til dekorationer, og pynt
- Vi undrer os over at kanelen smelter på risengrøden

Natur, udeliv og science (3-5 årige)

- Børnene får materialekendskab, nogle ting er tunge / lette, andre ting tynde/tykke og meget sværere at klippe i.
- Hvis vi har mulighed for det finder vi selv materialet i naturen

Pædagogiske mål

1. Vi er opmærksomme på at der skal være plads til alle ud fra forskellige kulturelle normer og traditioner. Vi anerkender om børnene vil deltage eller ej. Børnene opnår ny viden om sig selv og andre. Alle børn bliver set, hørt og taget alvorligt.
2. Vi deler børnene i små grupper, og præsenterer dem for forskellige materialer. De har mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Vi har samarbejde med de lokale skoler og sfo'er for at gøre overgangen så tryk som muligt.

Vi benytter skolens idrætshal, samt klubbens sal.

Der er årgangs inddelte aktiviteter på tværs af områdets daginstitutioner , for at styrke fællesskabet og relationer.

Vi går til krybbespil i Stenløse Kirke.

Går Lucia på det lokale ældrecenter

Ture til biblioteket, hvor vi finder bøger der understøtter vores aktiviteter

Filmklub på biblioteket, hvor vi ser film målrettet henholdsvis vuggestue og børnehav

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø integreres i det pædagogiske læringsmiljø?

Brug gerne praksisfortællinger.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv.

Børnemiljøet er integreret i vores læreplaner og er en vigtig del af det pædagogiske arbejde, vi arbejder løbende med børnemiljøet for at fremme børnenes trivsel, udvikling og læring gennem et godt miljø.

Fysisk børnemiljø

Vi skaber rum, plads og rammer inde som ude så børnene kan:

- Lege
- Gå på opdagelse
- Søge og finde
- Bevæge sig
- Blive stimuleret
- Udvikle sig

Legetøj, bøger, puder m.m er tilgængeligt og synligt for børnene. Bøgerne er placeret tæt på vores madrasser og sofaer, køkkentingene er ved legekøkkenet, dukkerne/dukkeøj/dukkevogne er ved dukkekrogen, biler, klodser og dyr er i kurve på reolen. På den måde kan børnene vise os hvad der optager dem, og hvad de kan lide ved selv at tage det de har lyst til at lege med.

Vi ønsker at rumme alle slags lege både de stille og de mere vilde. Vores indretning på stuerne og i fællesrummet er fleksibel, så vi på den måde kan understøtte børnegruppernes sammensætning både ud fra alder, og hvilke udfordringer de har behov for.

Psykiske børnemiljø

Vi har fokus på hvordan børnene trives med hinanden og med de voksne, vi arbejder med ICDP for at sikre at alle børnene indgår i et fællesskab og har relationer.

Vi har i dagligdagen genkendelige rammer og rutiner, hvilke skaber tryghed og forudsigelighed for børnene. Det skal være en god oplevelse for børnene at komme i Børnehuset Havrevænget. Børnene skal mødes af glade, anerkende og engagerede voksne der tager ansvar for de gode relationer. Vi ser det enkelte barn og støtter op

om barnets personlige udvikling. Børnene i Havrevænget skal have et trygt tilhørsforhold til gruppen og føle sig betydningsfuld i fællesskabet.

Vi anerkender børnenes følelser, glæder os med dem når de er glade, trøster når de er kede, så de føler sig set hørt og forstået. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang til hinanden, den gode kommunikation og dialogen mellem os.

Æstetisk børnemiljø

Vi ønsker børnene skal have en positiv æstetisk oplevelse når de er i Børnehuset Havrevænget.

Vi er bevidste om at børnenes sanser skal stimuleres positivt i overensstemmelse med deres udviklingsniveau og behov. Vi arbejder med forskellige materialer og børnene udfordres af taktile oplevelser når vi f.eks. leger med hjemmelavet modellervoks som de selv er med til at lave, blæser sæbebobler, leger med lim/klister, mudder og lign.

På stuerne og i fællesrummet hænges børnenes kreative ting op, eller udstilles i vores glasmontere så børnene oplever at deres kreativitet bidrager til at give os alle nye æstetiske indtryk.

Vi er opmærksomme på at vores indretning skal være:

- Imødekommende
- Hyggelig
- Overskuelig
- Støjdæpende
- have plads til små grupper
- have plads til fordybelse

Værktøjskasse

Du kan læse mere om **den styrkede pædagogiske læreplans** rammer og indhold her:

https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/7044%20EVA%20SPL%20Publikation_web_1.pdf

Du kan læse mere om **evaluerende pædagogisk praksis** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/evaluerende-paedagogisk-praksis>

Du kan læse mere om **redskab til selvevaluering** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20selvevaluering.pdf>

Du kan læse mere om **redskab til forankringsproces** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20forankringsproces.pdf>

Du kan læse mere om **forældresamarbejde** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/foraeldresamarbejde>

Du kan læse mere om **samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/samspil-og-relationer-i-det-paedagogiske-laeringsmiljo>